

Sygn. akt V KK 517/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 lutego 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jarosław Matras (przewodniczący)

SSN Marian Buliński

SSN Dorota Rysińska (sprawozdawca)

Protokolant Katarzyna Wełpa

w sprawie **D. P.**

skazanego z art. 178a § 1 i 4 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu, w trybie art. 535 § 5 k.p.k.,

w dniu 20 lutego 2018 r.

kasacji, wniesionej przez Rzecznika Praw Obywatelskich

od wyroku Sądu Rejonowego w O.

z dnia 10 kwietnia 2017 r.

uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi Rejonowemu w O. do ponownego rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Rejonowego z dnia 10 kwietnia 2017 r. D. P. został uznany za winnego tego, że w dniu 5 sierpnia 2015 r. w T., kierował po drodze publicznej samochodem osobowym marki Renault Megane, będąc w stanie nietrzeźwości, gdzie stężenie alkoholu etylowego w jego organizmie pozostawało rzędu 1.53 promila, przy czym czynu tego dopuścił się będąc już prawomocnie skazanym za przestępstwo z art. 178 a § 1 k.k., dnia 11 października 2010 r. na podstawie

wyroku sygn. II K/10 Sądu Rejonowego w O., tj. czynu z art 178 a § 4 k.k., za który wymierzono mu karę 10 miesięcy pozbawienia wolności. Sąd orzekł wobec oskarżonego, środek karny w postaci dożywotniego zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych w ruchu lądowym oraz świadczenie pieniężne w kwocie 10.000 złotych, na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej.

Wyrok nie został zaskarżony przez strony i uprawomocnił się w dniu 18 kwietnia 2017 r.

Od powyższego prawomocnego orzeczenia kasację w trybie art. 521 k.p.k. wniósł Rzecznik Praw Obywatelskich, zarzucając przedmiotowemu rozstrzygnięciu *„rażące i mające istotny wpływ na jego treść naruszenie prawa materialnego, to jest art. 178 a § 4 k.k. i art. 76 § 1 k.k. (w brzmieniu przed 1 lipca 2015 r.) przez błędne przyjęcie, że D. P. w dniu 5 sierpnia 2015 r. kierując po drodze publicznej samochodem osobowym w stanie nietrzeźwości, gdzie stężenie alkoholu etylowego w jego organizmie pozostawało rzędu 1,53 promila, dopuścił się tego czynu będąc już prawomocnie skazanym za przestępstwo z art. 178 a § 1 kk wyrokiem Sądu Rejonowego w O.z dnia 11 października 2010 r., sygn. II K/10, podczas gdy skazanie to uległo zatarciu z mocy prawa w dniu 19 kwietnia 2013 r. i w dacie popełnienia przypisanego czynu D. P. nie był osobą prawomocnie skazaną za prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości, a prawidłowa subsumpcja winna skutkować przypisaniem mu sprawstwa występku z art. 178 a § 1 k.k.”*

Podnosząc powyższe zarzuty Rzecznik Praw Obywatelskich wniósł o dopuszczenie dowodu z dokumentów z akt sprawy Sądu Rejonowego w O., sygn. II K .../10, szczegółowo wymienionych w tym wniosku, oraz o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w O. do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja Rzecznika Praw Obywatelskich, wniesiona na korzyść D. P., okazała się zasadna w stopniu umożliwiającym jej uwzględnienie w trybie określonym w art. 535 § 5 k.p.k.

Z niebudzącego wątpliwości brzmienia przepisu art. 178a § 4 k.k. wynika m.in., że jeżeli sprawca czynu z art. 178a § 1 k.k. był wcześniej prawomocnie

skazany za prowadzenie pojazdu mechanicznego w stanie nietrzeźwości podlega surowszej, niż przewidziana w art. 178a § 1 k.k. odpowiedzialności. Na powyższym tle Sąd Najwyższy wielokrotnie podkreślał, że przesłanką owej surowszej kwalifikacji czynu jest stwierdzenie, że prawomocne skazanie sprawcy za opisane przestępstwo nie uległo zatarciu w dacie wyrokowania (por. ostatnio, wyroki SN: z dnia 1 kwietnia 2016 r., III KK 427/15 i z dnia 29 czerwca 2017 r. IV KK 221/17).

Zatem warunkiem oceny odpowiedzialności sprawcy na podstawie art. 178a § 4 k.k. jest dokonanie poprawnej analizy uprzedniej jego karalności w zakresie typów wskazanych w tym przepisie. Zgodzić się należy z Rzecznikiem Prawo Obywatelskich, że w niniejszej sprawie Sąd Rejonowy temu zadaniu nie sprostał, co skutkowało rażącym naruszeniem prawa materialnego przez jego wadliwe zastosowanie wobec D.P..

Jak słusznie zauważono w kasacji, wszelkie stosowne dane dotyczące uprzedniego skazania D.P. wyrokiem Sądu Rejonowego w O. z dnia 11 października 2010 r., sygn. akt II K .../10, przywołanym w opisie zarzucanego mu czynu, były w dyspozycji Sądu *meriti*. D.P. został skazany tym wyrokiem za czyn z art. 178a § 1 k.k. na karę 10 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby 2 lat, nadto orzeczono wobec niego karę grzywny oraz szczegółowo opisany zakaz prowadzenia pojazdów na okres roku. Wyrok ten uprawomocnił się w dniu 19 października 2010 r. (k. 51-53 akt tej sprawy), w okresie biegu próby został wobec skazanego wykonany środek karny (k. 61), a w dniu 28 czerwca 2012 r. (zaksięgowanie w dniu 12.07.2012 r.) uiszczył on w całości karę grzywny (k. 109-110). Zarazem, co szczególnie istotne, w dniu 31 stycznia 2013 r. w sprawie II Ko ...4/12, Sąd Rejonowy w O. odstąpił od zarządzenia wykonania wobec D.P. kary pozbawienia wolności, orzeczonej omawianym wyrokiem, stwierdzając niecelowość takiego (fakultatywnego) postąpienia, rozważanego w związku z faktem popełnienia przez niego innego przestępstwa w okresie próby. Zaznaczyć trzeba, że ów okres próby upływał z dniem 19 października 2012 r., zaś okres dalszych 6 miesięcy, określony w art. 76 § 1 k.k. w brzmieniu obowiązującym przed dniem 1 lipca 2015 r., upłynął z dniem 19 kwietnia 2013 r.

Konfiguracja temporalna w niniejszej sprawie nakazuje stosować przepisy

obowiązujące przed dniem 1 lipca 2015 r. Do wejścia w życie ustawy z 20 lutego 2015 r. o zmianie ustawy - Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2015 r., poz. 396), przepis art. 76 § 1 k.k. stanowił *lex specialis* w stosunku do art. 108 k.k. Zatem jeżeli nie doszło do zarządzenia wykonania kary, a sprawca czy to w okresie próby, czy też w czasie kolejnych 6 miesięcy popełnił ponownie przestępstwo, to fakt ten nie stał na przeszkodzie zatarciu skazania. Tak się stało w niniejszej sprawie. Opisane powyżej skazanie uległo zatarciu z urzędu, na podstawie art. 76 k.k., w terminie 6 miesięcy od daty zakończenia okresu próby, a więc w dniu 19 kwietnia 2013 r. Z przedstawionych faktów wynika więc, że D.P. zarówno w dacie popełnienia przypisanego mu przestępstwa, jak i w dacie wyrokowania nie był osobą prawomocnie skazaną za prowadzenie pojazdu mechanicznego w stanie nietrzeźwości. W tej sytuacji przypisanie mu przestępstwa określonego w art. 178a § 4 k.k. stanowiło rażącą obrazę tego przepisu.

Poza sporem należy pozostawić stwierdzenie, że opisane uchybienie miało istotny, niekorzystny dla skazanego wpływ na treść zaskarżonego kasacją wyroku – w związku ze skazaniem go za typ kwalifikowany, skutkujący surowszą odpowiedzialnością karną.

Z powyższych powodów zaskarżony wyrok podlegał uchyleniu w celu wyeliminowania stwierdzonego uchybienia w ponowionym postępowaniu.